

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ

1928

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α, ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 50
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

σου μου μεταφρασμένου εἰς τὴν γερμανικὴν, κατώρθωσε ὁ μεταφραστὴς μου νὰ παρουσιάσῃ κάποιο ἄλογο πού περιέγραφε, μὲ τέσσερα διαφορετικὰ χρώματα! Τὰ ἴδια καὶ χειρότερα παράτονα ἐνθουσιάζονται ὅτι μού ἔκαμνε καὶ ὁ Μπραντὲς ὁ ὁποῖος τὰ εἶχε ἐπίσης μὲ τοὺς γερμανοὺς ἰδίως μεταφραστὰς του (ὡς περίφημη γερμανικὴ εὐσυναιδησία!). Καὶ εἶχε πολὺ δίκαιον νὰ παραπονητῆται περισσότερο ἀπὸ τὸν Μπόγκερ, διότι τοῦ Μπόγκερ οἱ μεταφρασταὶ δὲν κακομεταχειρίζονται ἐπὶ τέλους παρὰ μόνον τὰ κείμενα τῶν ἔργων του, ἐνῶ μὲ τὸν Μπραντὲς συνέβαινε κατὰ χειρότερον: εἰς τὰς μεταφράσεις τῶν πολυτάμιων ἔργων του, οἱ μεταφρασταὶ παρήλλασαν κάποτε ἐντελῶς αὐθαρέτως τὴν σειράν τοῦ ἔργου κἀμνοντες ἀμοιβαίως τῶν τόμων μεταθέσεις εἰς τὴν ὅλην σειράν ἐντελῶς ἑλληνικοῦ δημοδιδασκαλικοῦ τύπου! Καὶ αἱ μεταθέσεις αὗται συνεπήγοντο φυσικὰ ὄχι μόνον σοβαρώτατας ἀλλοιώσεις τῆς συνθέσεως τοῦ ἔργου ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ κειμένου.

Μού φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι καὶ τοῦ Μπραντὲς καὶ τοῦ Μπόγκερ τὰ παράτονα δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν ἀλήθειαν (ὅτι τὴν ὑπερβάλλουν οὔτε λόγος δέβαια), ἀλλ' εἶνε ἐντελῶς χιουμοριστικά. Διὰ τὸν Μπόγκερ τοῦλάχιστον δὲν ἀμφιβάλλω καθόλου. Εἶναι ἕνας τρομερὸς χιουμορίστας. Εἰς κάθε του φράσιν, εἰς κάθε του λέξιν ἐλλοχεύει τὸ χιούμορ, ἕνα χιούμορ πού δὲν εἶναι ποτὲ δεβιασμένο, ἀλλὰ πάντοτε φυσικὸ καὶ ἀπόρητο. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ τόση νοστιμάδα καὶ δροσιά. Τὸ χιούμορ τοῦ Μπόγκερ εἶναι στοιχεῖον τῆς προσωπικότητός του, πηγάζει ἀπὸ τὴν ψυχὴν ἀνθρώπου ζωηροῦ, εὐδιαιθέτου, εὐχαριστημένου ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του καὶ ἱκανοποιημένου ἀπὸ τὴν ζωὴν. Εἶναι ἕνα χιούμορ καλοκάγαθον καὶ ὄχι σκωπτικόν.

Ὁ Μπόγκερ δὲν εἶνε μόνον μυθιστοριογράφος. Ἐγραψε καὶ διηγήματα καὶ θεατρικὰ ἔργα. Τὰ πρωτόλεά του ἦσαν διηγήματα (ἐννοεῖται ὅτι ἔγραψε καὶ ἀργότερα διηγήματα) παντὸς εἶδους: ρεαλιστικά, λυρικά, φανταστικά. Τὴν πρώτην του ἐν τούτοις σοβαρὰν λογοτεχνικὴν ἐμφάνισιν ἔκαμε ὡς θεατρικὸς συγγραφεὺς μ' ἕνα μονόπρακτον δράμα, «Ἡ Μητέρα». Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι τὸ δράμα αὐτὸ ἔγινε αἰτία νὰ ἀπολυθῇ ὁ Μπόγκερ ἀπὸ τὸ ἐμπορικὸν κατὰστημα ὅπου εἰργάζετο τότε, διότι ἐπαρουσίαζε τὸν πρωταγωνιστὴν του κλέπτοντα λόγῳ τοῦ μικροῦ του μισθοῦ, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν εὐρίσκει καθόλου τοῦ γούστου τοῦ ὁ προϊστάμενος τοῦ Μπόγκερ.

Ἀργότερα ὁ Νορβηγὸς συγγραφεὺς ἔγραψε καὶ ἄλλα θεατρικὰ ἔργα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μερικὰ ἱστορικά, ὅπως «Ὁ Βροστὸς» «Ὁ Ναπολέων καὶ ἡ Μαρία Βαλέσκα», πού ἐπαίχθησαν σὲ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν. Ἀλλὰ καὶ κοινωνικὰ δράματα, μὲ σύγχρονη ὑπόθεσι ἔγραψε ὁ Μπόγκερ, καὶ μάλιστα ὁ ἴδιος θεωρεῖ ὅτι ἕνα τέτοιο θεατρικὸν ἔργο του «Ὁ Σίγκουρτ Μπράα» εἶναι τὸ καλλίτερό του.

Ἀπὸ τὴν ἀρκετὰ μακρὰν συνομιλίαν πού εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ κάνω μὲ τὸν νορβηγὸν συγγραφεὴ, ἐσχημάτισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔχει εὐρυτάτην μόρφωσιν λογοτεχνικὴν καὶ ἱστορικὴν ἰδίως. Μεταξὺ τῶν συγχρόνων μυθιστοριογράφων ξεχωρίζει τὸν Ἀμερικανὸν τὸν «Sinclair Lewis». «Εἶναι, μού εἶπε, ὁ συγγραφεὺς πού περιέγραψε καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, τὸν σύγχρονον ἀστὸν εἰς ὅτι τυπικώτερον ἔχει». Ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του θαυμάζει περισσότερο τὸν Κνοὺτ Χάμσουν. Τὸν θεωρεῖ μεγάλον ποιητὴν, ἕνα ποιητὴν πού μᾶς ἔδωκε μὲ ἕνα ἐντελῶς νέον τρόπον τὸ αἶσθημα τῆς φύσεως. Π.

Εἶναι συζήτησις;

Ἀνακηρύσσετε ἀριστούργημα κάθε κομμουνιστικὴν ἀρλούμπαν πού ἐμφανίζεται ὑπὸ τύπον ποιήματος, διηγήματος, ρομάντσου. Ὁμιλεῖτε μὲ τὴν μεγαλυτέραν ἀνευλάβειαν διὰ τοῦ: καλύτερους λογοτέχνας, τῶν ὁποίων τὸ μόνον ἀμάρτημα εἶναι ὅτι δὲν δουλεύουν εἰς τὸν κομμουνισμὸν Σᾶς παρατηροῦμεν, ὅτι διὰ σᾶς δὲν ὑπάρχει ἄλλη τέχνη ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν. Καὶ μᾶς ἀπαντᾶτε ὅτι δὲν εἶπατε ποτὲ ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ ὅτι... δὲν σᾶς ἐνδιαφέρει!

Γράφετε ὅτι ὅλοι οἱ μὴ κομμουνισταὶ λογοτέχνη ἔχουν δημοσίας θέσεις. Παρατηροῦμεν ὅτι οὔτε ὅλοι ἔχουν, οὔτε οἱ καλύτεροι. Καὶ μᾶς ἀπαντᾶτε: Ἄς ἦταν πῶ ἐξυπνοὶ καὶ καπάτσοι ὅσοι δὲν ἔχουν, διὰ νὰ εἶχαν!

Εἶναι συζήτησις αὕτη;

Κι' ἐπειτα λέγετε ὅτι δὲν σᾶς ἐννοοῦμεν.

Ὡς σᾶς ἐννοοῦμεν πολὺ καλά! Ὑψιστηρίζετε πράγματα ἔξω ἀπὸ κάθε πραγματικότητα! Πράγματα πού κατὰ βάθος δὲν τὰ παραδέχεσθε οὔτε οεῖς οἱ ἴδιοι. Σᾶς ἀπαντῶμεν μὲ τρόπον πού θάποστῶμωνε τὸν καθένα. Σεῖς ἐπιμένετε, πεισματώνετε, ξαναοίγετε τὸ στόμα καί, φυσικά, δὲν λέγετε, δὲν μπορείτε νὰ πῆτε, παρὰ ὅτι, σᾶς ὑπαγορεύει ἡ ἐπιμονὴ καὶ τὸ πείσμα.

Δὲν εἶναι συζήτησις αὕτη!

Ξ.

«Ἡ ἀναθεώρησις τῶν ἀξιών»

Ὁρισμένως εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ἀξιών. Αἱ κοινωνικαί, αἱ λογοτεχνικαί, αἱ φιλοσοφικαί, αἱ ἐπιστημονικαί, ὅλαι, ὅλαι αἱ παλαιαὶ ἀξίαι ἀναθεωροῦνται. Καὶ τὰ πρόσωπα, καὶ τὰ ἔργα, καὶ αἱ ἰδέαι. Ἐφθασαν ἀκόμη ν' ἀναθεωρήσουν καὶ τὴν... παλαιὰν ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου Ἐγῶ, διὰ νὰ μὴν πολυστηρίζονται οἱ ἄνθρωποι οὔτε εἰς τὸ Ἐγῶ των!

Φυσικά, μὲ τὴν μανιώδη αὐτὴν «ἀναθεώρησιν», τὰ πρόσωπα ἐλέγχονται τενεκέδες, τὰ ἔργα τραγέλαφοι καὶ αἱ ἰδέαι προλήψεις. Δὲν μένει πλέον παρὰ νάντικατασταθοῦν. Δύσκολον βέβαια ἀλλὰ ὄχι καὶ ἀδύνατον. Τὸ κάτω-κάτω, εἰς τὴν θέσιν ἐνός παλαιοῦ ποιητοῦ εἰμπορεῖ νὰ μῆ ἕνας νέος ἐπίσης ἐνός παλαιοῦ ἔργου, μίας παλαιᾶς ἰδέας. Αὐτὸ ἄλλωστε θά ἐγίνετο καὶ χωρὶς τὴν σημερινὴν μανίαν τῆς «ἀναθεωρήσεως». Σιγά-σιγά

καί με τόν καιρόν . . . Τό κακόν όμως είναι πού δέν βλέπομεν νά γίνεται, οὔτε ὅσον θά ἐχρειάζετο διὰ μίαν στοιχειώδη ἐξέλιξιν. Οἱ ἀναθεωρηταί κρημνίζουν τάχα, ἀλλά χωρίς νάντικαθίστουν. Καί τοῦτο ἴοτι οὔτε τήν δύναμιν ἔχουν νά κρημνίσουν πραγματικῶς, οὔτε πολὺ ὀλιγώτερον, τήν ἀξίαν νάντικαταστήσουν οἱ ἴδιοι. Εἶναι οἱ χωρίς ἀξίαν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δι' αὐτό ἀκριβῶς ἐπεδόθησαν εἰς τήν πυρετώδη ἀναθεώρησιν τῶν ἀξιών. Ἄν εἶχαν ἀξίαν, δέν θά ἀναθεωροῦσαν τίποτε, παρά τὸ πολὺ-πολὺ τὰ παλαιὰ τῶν ἔργα πρὸς νέαν ἐκδοσιν. Διότι καί αὐτοὶ πρὸ πολλοῦ θά ἦσαν παλαιαὶ «ἀξίαι». . . Θά καταντήσῃ λοιπὸν ἀξίωμα: Ὅσοι δέν ἔχουν ἀξίαν, ἀναθεωροῦν τὰς ἀξίας. Σ

Ὁ κ. Καρυωτάκης ἀνταπαντᾷ . . .

Πάτρα, 20 Μαρτίου 1928

Ἀγαπητὴ «Νέα Ἑστία»,

Ἐπειτα ἀπὸ μὰ κριτικὴ γιὰ τὸ βιβλίον μου «Ἐλεφεία καὶ Σάτυρες» δημοσιευμένη στὰ «Ἑλληνικὰ Γράμματα», εἶχα τὴν ἀφέλεια, πιστεύοντας τὴ δόξα τῆς ἐπιδημίας τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ ὅτι καταχωρεῖ εὐχαρίστως τὶς ἀπαντήσεις τῶν συγγραφέων γιὰ τὰ κρινόμενα ἔργα τους, νά γράψω στὸν κ. Γ. Πολίτη, συντάκτη τῶν «Ἑλληνικῶν Γραμμάτων», καὶ νά τὸν παρακαλέσω νά δημοσιευθῇ ἕνα σημείωμα, στὸ ὁποῖο ἐξέφραζα μερικὰς ἀπορίες μου σχετικὰ μετὰ τὴν κριτικὴν ἐκείνην, πού, χωρίς νά εἶναι ἀπολύτως δυσμενής, ἦταν ἀρετὰ περίεργος εἰς ἕκρος καὶ περιεχόμενον.

Ὁ κ. Γ. Πολίτης, ἕστερα ἀπὸ 15 μέρες, μοῦ ἔγραψε διὰ τρίτου προσώπου ὅτι, ἂν ἤθελα νά δημοσιευθῇ ἡ ἀπάντησίς μου, θά συνοδεύετο μετὰ σχόλια τῆς Διευθύνσεως τοῦ περιοδικοῦ καὶ δὲν ξέρω τί θά λένε». Ἐπειδὴ ἡ προειδοποίησις αὐτὴ εἶχε φανερὰ τὴ σημασίαν μικρῆς ἀπειλῆς, ἐμήνυσα στὸν κ. Πολίτη ὅτι δέν εὐρισκα λόγον ν' ἀποσύρω τὸ σημείωμα. Τὸ σημείωμα τότε καταχωρήθη στὸ τελευταῖον φύλλον τῶν «Ἑλληνικῶν Γραμμάτων», ἀλλὰ τροποποιημένο ὡς ἐπιστολή, στὴν ὁποία μάλιστα ὁ κ. Πολίτης δέν ἐδίστασε νά συμπεριλάβῃ καὶ τὸ πρῶτον γράμμα, πού εἶχα στείλει προσωπικῶς σ' αὐτόν, χωρίς νά φαντάζομαι θέβαια ὅτι θά ἐδημοσιεύετο. Τὰ σχόλια δὲ τῆς Διευθύνσεως ἀναφέρουν, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἐπέμεινα νά δημοσιευθῇ ἡ ἀπάντησίς μου, ὅτι δὲ μετὰ καλοσυσταίνει ν' ἀπαντῶ στὶς κριτικὰς πού μοῦ γίνονται, ὅτι ἐγὼ καὶ οἱ «γράφοντες» στὸν τόπον μας δέν ξέρουμε τὴν τέχνην νά διαβάσουμε κ. λ. π.

Δέν θά σᾶς ἀπασχολοῦσα μετὰ τὰ ἀστεία αὐτὰ πράγματα, ἀφοῦ ἡ περιπέτειά μου δέν εἶναι τίποτε νέον μέσα στὴν τακτικὴν πού ἀκολουθεῖ τὸ κίτρινον περιοδικόν, φωνάζοντας ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, δταν πραγματικῶς διασπασθῇ οἰσθητικῶς, ὅχι τὴν ἀσήμαντη δική μου, ἀλλὰ κάθε λογοτεχνικὴν προσπάθειαν, ἀκόμη καὶ τὶς σεβαστότερας. Μ' ἐνδιαφέρει

ὅμως νά τονίσω ὅτι ἐγὼ ποτὲ δέν ἐβεβαίωσα πὼς οἱ στίχοι μου εἶνε ἀληθινὰ ποιήματα (ὑπὸ τὴν ἔννοια πού ἀποδίδω στὴ λέξη), ὅπως θά μπορούσε κανεὶς νά συμπεράνῃ ἀπὸ τὸ μικρὸν ἐκείνο λιβέλλο. Πολὸν περισσότερο δὲν ἐζήτησα μετὰ ἐπιχειρήματα νά στηρίξω τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου μου. Ἀπλῶς καὶ μόνο διεικτύωσα τὴν παρατήρησιν ὅτι δύο ὀλόκληρες σελίδες κριτικῆς δέν ἔφτασαν νά μᾶς πούν τίποτε περὶ τοῦ βιβλίου πού ἀφοροῦσαν.

Ὅσο γιὰ τὰ ποιήματά μου, ἐπαναλαμβάνω ὅτι αὐτὰ εἶναι μὰ προσπάθειαι, ἡ ὁποία δὲν ξέρω ἂν θά καταλήξῃ πούθενά, ἐγγυῶμαι ὅμως στὸν κ. Πολίτη ὅτι τὴν προσπάθειαν αὐτὴν δέν θά τὴν ἐπιηρεάσουν κανενὸς κυρίου οἱ γνώμες, τοῦλάχιστον ὅσες δέν ἐμπνέονται ἀπὸ καλὴ πίστη.

Μετὰ θερμὰς εὐχαριστίας.

Π. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Σ. τ. Ν. Ε.— Δημοσιεύομεν αὐτὸ τὸ γράμμα, ἀφοῦ ἔχει τὴν ὑπογραφήν ἑνὸς ἀγκυπητοῦ μας συνεργάτου καὶ τόσον διαπρεποῦς μεταξὺ τῶν νέων μας ποιητῶν. Νομίζομεν ὅμως ὅτι οἱ «κύριοι» αὐτοὶ δέν ὑπάρχουν παρά ἐφόσον ἡμεῖς κάμνομεν τὸ λάθος νά τοὺς λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν, νά τοὺς γράφομεν ἰδιαιτέρως καὶ νά τοὺς ἀπαντῶμεν δημοσίως. Ἡ ἀδυναμία αὐτὴ ὑποβοηθεῖ τὰς καταχθονίους τῶν προσπαθειῶν, ἐνῶ ἡ περιφρόνησις καὶ ἡ σιωπὴ θά τὰς ἐξουδετέρωναν τελείως.

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἄριστεία καὶ Ἐπαθλα 1926 - 1927

Τὴν 25 Μαρτίου, κατὰ τὴν ἐπίσημον συνεδρίασιν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ προέδρου κ. Ζέγγελη καὶ τὸν πανηγυρικόν τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμά, ἀπενεμήθησαν τὰ ἐτήσια αὐτῆς ἀριστεία, βραβεῖα καὶ ἐπαθλα. Καὶ διὰ μὲν τὰ «βραβεῖα ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας» ὁμιλήσεν ὁ κ. Κεραμόπουλος, ἐξάρας τὴν δρᾶσιν ἢ τὴν διαγωγὴν τῶν βραβευθέντων (μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ κυρία Ἄννα Παπαδοπούλου, ἡ «Μάννα», καὶ ὁ κ. Σπύρος Ματσούκας) διὰ δὲ τὰ ἄλλα, ἐπιστημονικὰ καὶ λογοτεχνικὰ, ὁ κ. Σίμος Μενάρδος.

Καὶ πρῶτον ἀνήγγειλε τὴν ἀπονομὴν τοῦ Ἄριστείου τῶν Ἐπιστημῶν εἰς τὸν ἐν Βιέννῃ καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κωνστ. Οἰκονόμου διὰ τὴν ἐργασίαν του περὶ τῆς ληθαργικῆς ἐγκεφαλίδος. Τὸ ἐπαθλον τοῦ ἱστορικοῦ ἀγωνίσματος τῆς Ἀκαδημίας ἀπενεμήθη εἰς τὸν ἀξιωματικόν τοῦ Ναυτικοῦ κ. Φωκᾶν διὰ τὴν πραγματείαν του περὶ τῆς Ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου. Τὸ ἐπαθλον τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν εἰς τὸν κ. Ἄντ. Λιγνὸν διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ περισοθέντων Ἀρχαίων τῆς κοινότητος Ὑδρας. Ἑταῖος ἀπενεμήθη εἰς τὸν Ἀπ. Δασκαλάκην διὰ τὸ ἔργο του περὶ τῶν παραγόντων τῆς Ἑλλ. Ἐπανστασεως τοῦ 21. Τέλος τὸ ἐπαθλον Βιζυῆς διὰ τὸ 1926 εἰς τὸν κ. Γρ. Ξενοπούλον διὰ τὸ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008
 ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΝ